

Тема. М.Вінграновський «Сіроманець». Захоплююча і драматична історія про хлопчика й вовка як приклад гармонії людини й природи. Гуманізм повісті. Доброта, вигадливість, рішучість Сашка, його здатність на самостійні вчинки, особливо у відстоюванні своєї позиції.

Мета. Ознайомити дітей із змістом повісті «Сіроманець». Дослідити різні світи психології людей і звірів; розвивати культуру зв'язного мовлення, бажання читати твори письменника; виховувати духовні цінності особистості, любов до тварин, бережливе ставлення до природи.

Тип уроку. Засвоєння нових знань і формування умінь правильно висловлювати власну думку.

Обладнання: портрет М.Вінграновського, книжкова виставка творів письменника, відеофільми про Одесу, Єгипет, документальний фільм «Вовки».

Хід уроку

I. Організаційний момент (вітання учнів із вчителем, перевірка готовності до уроку).

II. Перевірка домашнього завдання (учні попередньо читали текст і малювали малюнки до повісті, тому робиться виставка малюнків).

III. Актуалізація опорних знань

1. Коли і де народився письменник? (у 1936 році на Миколаївщині).
2. Коли почав писати художні твори? (ще у студентські роки, а 7 квітня 1961 року вийшла «Літературна газета», де були надруковані 15 його віршів)
3. Які повісті та оповідання написав М.Вінграновський? («Первінка», «Сіроманець», «На добраніч»)
4. Що ми називаємо повістю? (великий розповідний прозовий твір, у якому широко змальовано життя одного або кількох героїв протягом тривалого проміжку часу).

IV. Оголошення теми та мети уроку

V. Основний зміст уроку

1. Бесіда з учнями за змістом твору:

- Чому повість називається «Сіроманець»?
- Пригадайте у яких художніх творах згадується вовк?

(діти згадують і вписують назви творів у ромашку «Лисиця, вовк і заєць», «Як вовк задумав хліба напекти», «Лисичка-сестричка та вовк-панібрат», «Семеро козенят», Вовк війтом».)

- Коли ми вперше знайомимось із вовком?

(на початку повісті можуть зачитати уривок).

- Чому в уривку згадується про Одесу та Єгипет?

(тому, що вовк був сліпий, а в Одесі створено інститут очних хвороб імені В.П.Філатова АМН України. Про цей інститут говорить вчителька Надія Петрівна. – Перегляд фільму про Одесу та інститут очних хвороб -4 хв.; про Єгипет згадується тому, що Давній Єгипет – країна, в якій, поряд із розвинутою математикою, архітектурою, астрономією була розвинена медицина; головними богами лікування в Давньому Єгипті вважалися бог мудрості Пто і богиня материнства і родючості Ісіда. Єгиптяни вважали: для того, щоб лікувати людей, потрібно бути наділеним мудрістю. Пто започаткував писемність, математику, астрономію, релігійні обряди, музику, систему лікування хвороб природними засобами. Йому належать медичні трактати;.

В Єгипті вперше відбувся поділ медицини;

Особливу увагу надавали єгиптяни лікуванню очних хвороб. Лікарі очних хвороб були відомі всьому світу. Правителі багатьох країн запрошували на службу до палацу саме єгипетських лікарів;

Відтак Єгипет зазначається як країна з розвинутою медициною в царині лікування хвороб очей. Перегляд фільму про Єгипет – 3 хв.).

- Як автор розповідає про життя вовка, яким воно було?

(учні зачитують уривок із тексту твору с. 243-244)

- Який сон постійно снівся вовку?

(с. 244- можна зачитати із підручника)

- Чому такий сон снівся Сіроманцю?

(бо всю його зграю перебив Василь Чепіжний)

- Хто такий Василь Чепіжний?

(житель села, який убив усіх вовків і полював за Сіроманцем)

- Як Чепіжний зустрівся із Сіроманцем?

(можна переказати близько до тексту с.244-245)

- Чому у село прилетів вертоліт?

(щоб допомогти впіймати Сіроманця)

- Хто такий Сашко? Що його турбує?

(читання у ролях розмови Сашка з мамою с. 247-248).

- Якою дорогою Сашко ходив до школи?

(лісом)

- Як хлопчик зустрівся із Сіроманцем?

(він не пішов до школи, а шукав вовка і зустрів його у лісі с.248-249).

- Куди і чому їде Чепіжний?

(у Київ, купляє вовкодавиху).

- Де Сашко ховає Сіроманця?

(у глинищах)

- Про що мріяв хлопчик?

(щоб вовк жив у них дома).

- Про що Чепіжний просить Сашкового тата?

(дозволу копати ями у чагарях).

- Що сталося на початку зими?

(Сіроманця зловили).

- Як Сашко допоміг вовкові?

(пробрався у кузню і розрізав зав'язки).

- Що відбувалося на другий день у селі?

(приїхали кореспонденти, вовк утік).

- Як поводить себе Сашко після втечі вовка?

(хвилювався за Сіроманця; читання у ролях с.258-259).

- Чому Галя Грушецька вирішила іти додому із Сашком лісом?

(тому що Сашко був сміливим і добрим).

- Куди потрапив Сіроманець після втечі?

(на полігон).

- Як жилося Сіроманцеві там? Давайте зачитаємо. Що ви відчували, коли читали цей уривок?

- Хто знайшов вовка і хто йому допоміг?

(льотчики і хлопчик Андрій).

- Про що попросив Андрійко тата?

(щоб вовк жив у гаражі).

- А чи буває таке, щоб дикі тварини жили поряд із людьми? Давайте подивимось фільм про життя вовків.(Перегляд документального фільму «Вовки»).

- Як жилося вовку після одужання?

(він подружився із Андрієм і чекав на нього зі школи).

- Яка пригода сталася з Андрієм і вовком?

(вони заблудились).

- Як себе поведив Сашко після втечі Сіроманця?

(дуже сумував, навіть вчитись перестав).

- Звідки дізнались про вовка?

(із районної газети).

- Чи знайшов Чепіжний вовка у льотчиків?

(ні, вовк утік до Сашка).

- Як вирішив Сашко допомогти Сіроманцеві?

(завести його до Одеси в лікарню).

- Що сталося в Одесі?

(вовк утік).

- Як закінчується друга частина?

2. Характеристика образів Сашка і Чепіжного:

- Діти, хто вам найбільше сподобався і чому? (риси характеру Сашка діти записують на пелюстках ромашки, а риси характеру Чепіжного на колючках будяка).

Сашко – чуйний, добрий, щирий, любить ліс і все що в лісі, товариський, турботливий, сміливий, наполегливий. Кожна риса характеру підтверджується епізодом із тексту;

Чепіжний – жорстокий, користолюбний, пихатий, обманює, схильний до крадіжок, злий, не любить тварин).

- Що спільного між Сашком та Андрієм? Хто вам більше подобається і чому?

3. Чого нас вчить повість «Сіроманець»?

4. Виконання тестових завдань за підручником с. 260,278.

VI. Оцінювання

VII. Підсумки

VIII. Домашнє завдання Напишіть власне закінчення повісті «Сіроманець».

